

Afventer udvalgsbehandling:

Bilag 6: Støtteforanstaltninger, specialpædagogisk bistand og specialundervisning

1. Lovgrundlag

Undervisningsministeriets lovbekendtgørelse nr. 998 af 16. august 2010 om folkeskolen indeholder følgende bestemmelser om specialundervisning:

§ 3, stk. 2.

Til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Undervisningsministeren fastsætter regler herom.

§ 4

Efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, tilbyder folkeskolen specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

§ 12, stk. 2.

Henvielse til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene. Ved henvielse til specialundervisning i enkelte fag kan inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning dog undlades, hvis skolen vurderer, at det ikke er nødvendigt, og hvis forældrene er enige heri.

Københavns Kommune er forpligtet til at yde specialpædagogisk bistand efter § 20, stk.2

Reglerne for denne undervisning fremgår af bekendtgørelse nr. 885 af 7. juli 2010 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Undervisningsministeriets vejledning nr. 4 af 21. januar 2008 vedrører folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

2. Principper for undervisningens tilrettelæggelse

Inklusion

Undervisningen skal tilrettelægges ud fra principperne i kommunens inklusionspolitik. Her er det overordnede mål, at alle børn og unge oplever, at de trives og udvikles i de fællesskaber, de er en del af. Formålet er, at deres viden og kompetencer udvikles, så deres aktuelle og fremtidige handle- og valgmuligheder udvides således at:

- Børn og unge sikres den bedst mulige ramme for at blive ligeværdige deltagere i fællesskabet.
- Der skabes åbne og udviklingsorienterede miljøer for børn og unge, hvori de sikres faglig, personlig og social udvikling.
- Børn og unges forskellige behov imødekommes.

Derfor skal undervisningen tilrettelægges med baggrund i følgende principper:

Mindsteindgreb

Undervisningen af elever med særlige behov tilrettelægges, såfremt det er muligt, i nær tilknytning til undervisningen i den almindelige klasse.

Tilrettelæggelse af undervisningen bør altid ske efter et "mindsteindgrebsprincip": Særlig støtte bør tilrettelægges med udgangspunkt i den almindelige undervisning og således, at det mindst indgribende tiltag altid søges etableret frem for et mere indgribende.

Iværksættelse af specialundervisning finder kun sted i situationer, hvor det ikke er muligt at afhjælpe vanskelighederne inden for rammerne af den almindelige undervisning.

Undervisningsdifferentiering skal være et bærende princip for folkeskolens undervisning. For at kunne give alle elever lige muligheder for at udvikle sig og lære, er det nødvendigt at give forskellige undervisningstilbud ud fra de særlige undervisningsbehov, den enkelte elev har.

Sammenhæng mellem almen- og specialundervisning

Specialundervisningen skal tilrettelægges således, at den understøtter den pædagogiske sammenhæng i elevens undervisning. Der **skal** således skabes en høj grad af sammenhæng mellem almen- og specialundervisningen. Sammenhængen skal være tydelig for eleven.

Ansvar for elevens undervisning er et fælles anliggende for både special- og almenundervisningens lærere, således at der skabes helhed i elevens samlede undervisning og udvikling.

Når elevens tilhørsforhold til klassen bevares, skal specialundervisningen planlægges således, at det sikres, at eleven fortsat indgår i klassens faglige og sociale liv og således, at der er en naturlig sammenhæng mellem klassens og denne elevs undervisning.

Samarbejde med forældrene

Iværksættelse af specialundervisning **skal** ske i et tæt samarbejde mellem skole og forældre.

Nærhedsprincippet

Undervisningen af elever med særlige behov **skal** i videst muligt omfang foregå på distriktsskolen, således at eleven bevarer tilknytningen til den lokale skole, fritidshjem og kammeratskabsgruppe.

3. Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR)

PPR har til opgave at rådgive om, undersøge og deltage i skolernes arbejde med henblik på at yde skolen, eleven og dennes forældre rådgivning om relevante muligheder for at understøtte eleven. En væsentlig del af opgaven er rådgivning i forbindelse med specialundervisning efter folkeskolelovens § 20, 2. Derudover ydes konsultativ rådgivning af forebyggende og støttende karakter ud fra et ønske om en tidlig og tværfaglig indsats.

PPR har desuden til opgave at rådgive, vejlede samt undersøge småbørns (0 – 6 år) eventuelle behov for specialpædagogisk bistand jf. bekendtgørelse om specialpædagogisk bistand til førskoleområdet. PPR tager aktivt del i overgange fra småbarn til skole. Har der været ydet specialpædagogisk støtte til småbørn, medvirker PPR i samarbejde med forældre til at overbringe viden om barnets udviklingspotentialer til den modtagende skole. PPR løser desuden rådgivningsopgaver i voksenspecialundervisningen.

Herudover deltager PPR mere generelt i forebyggende og udviklende aktiviteter som øget undervisningsdifferentiering, drøftelser i specialcentre, kurser for lærere, deltagelse i udviklingsarbejde og oplysende arbejde.

Der modtages henvendelse fra daginstitutioner, skoler, forældre og elever, og der foretages en pædagogisk psykologisk vurdering på grundlag af de foreliggende oplysninger og uddybende undersøgelser.

PPR består af et PPR-kontor i hvert af BUF-områderne samt en bydækkende enhed for handicappede børn i Børnecenter København.

4. Undervisningens ordning og formål

A. Specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen

Reglerne for den specialpædagogiske bistand fremgår af bekendtgørelse nr. 356 af den 24. april 2006.

Det påhviler kommunen, at sørge for specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen. Den specialpædagogiske bistand tilbydes, hvis børnenes udvikling kræver en

særlig hensyntagen eller støtte.

Det specialpædagogiske tilbud udgår fra PPR i områdernes småbørnscentre samt **Børnecenter København**.

På baggrund af en pædagogisk psykologisk vurdering kan der tilbydes:

- Specialpædagogisk rådgivning til forældre eller andre, der udøver daglig omsorg for barnet.
- Undervisning og træning af barnet
- Særlige pædagogiske hjælpemidler

B. Specialpædagogisk bistand til børn i skolealderen

Elever med særlige behov skal have mulighed for at modtage undervisning under en eller flere af følgende former:

- Almenundervisningen støttes ved rådgivning og vejledning, så den udvikles til også at kunne klare særlige undervisningsopgaver
- Den specialpædagogiske bistand kan også foregå ved tildeling af en ekstra ressource til klassen i nogle eller alle timer, eller ved at der yderligere undervisningsdifferentieres eller etableres holdundervisning i en periode.
- Den specialpædagogiske bistand foregår som enkeltintegrationstimer til en elev i en periode. Specialpædagogisk bistand må ikke medføre, at eleven går glip af klassens undervisning
- Den specialpædagogiske bistand kan også organiseres som særligt tilrettelagt undervisning udenfor den almindelige undervisningstid

C. Enkeltintegration

Tildeling af enkeltintegrationstimer sker når det vurderes at eleven har brug for specialundervisning, som er særlig afpasset til den enkelte elevs behov. Den særlige specialundervisning kan enten foregå, som individuel støtte til den almindelige klasseundervisning eller som særlige undervisningstimer udenfor klassens undervisningstid.

Det er skolelederen eller områdets visitationsudvalg der visiterer elever til specialundervisning i form af enkeltintegration.

D. Segregerede tilbud

Der foretages først og fremmest en konkret vurdering af funktionsniveau og kompetencer og dermed barnets/den unges undervisningsbehov. De segregerede tilbud tages først i brug, når det skønnes, at alle andre muligheder for specialundervisning ud fra mindsteindgrebsprincippet ikke vil være relevant i forhold til barnets eller den unges vanskeligheder. Det betyder, at selvom barnet eller den unge har fået en bestemt diagnose, er det ikke ensbetydende med, at det skal tilbydes en bestemt skoleplacering. Et segregeret tilbud kan ikke tildeles alene på baggrund af en diagnose.

Børn og unge med forskellige diagnoser kan godt placeres på samme skole. Desuden kan enkelte segregerede tilbud godt modtage børn og unge med forskellige undervisningsbehov. Dette imødekommes gennem indretning af klasselokaler samt struktureringen af undervisningen, således at undervisningen tilpasses børnenes/de unges individuelle behov f.eks. via holddeling, klassesdannelse, rullende frikvarterer mv.

I forbindelse med placering af børn og unge på kommunens specialskoler indgår følgende vurderinger:

- Elevens samlede funktionsniveau
- Effekten af den tidligere iværksatte specialundervisning
- Handicappets/vanskelighedernes art og omfang

Skoleplaceringen foretages således ud fra en vurdering af, hvor barnet eller den unge får de bedst mulige rammer, herunder har mulighed for at udvikle sig både fagligt, social og personligt.

Nedenfor nævnes Københavns Kommunes tilbud til børn og unge med handicap/vanskeligheder af forskellig art.

1. Elever med social-emotionelle vanskeligheder

Indskolingsklasser

Der er indskolingsklasser på Strandvejsskolen, Blågård Skole, Tagensbo Skole, Katrinedals Skole, Vesterbro Ny Skole, Valby Skole, Lergravsparkens Skole, Gerbrandskolen, Hyltebjerg Skole og Tingbjerg Skole.

Klasserne er et tilbud til elever fra børnehaveklasse til 2. klasse, der har behov for en særlig tilrettelagt skolestart. Elevtallet kan variere fra 8 – 12, og forløbet er toårigt med en årlig revisitation.

Observationsklasser

Der er en observationsklasse på Tagensbo Skole. Klassen indgår som en del af Projekt Overhus.

Tilbuddet er for skoleelever fra ca. 6. klasse og op.

Observationsklasser er for elever fra flere skoler med betydelige og vedvarende vanskeligheder, er af en så omfattende karakter, at eleven ikke fortsat kan undervises i egen klasse.

Observationsklasser kan oprettes fra 3. klassetrin. Eleven modtager hele sin undervisning i klassen, men kan efter aftale modtage undervisning i enkelte fag i en almindelig klasse.

Skolegrupper

Der er skolegrupper på Guldberg Skole, Sortedamskolen, Katrinedals Skole og Vigerslev Allés Skole.

Skolegrupper er for elever med betydelige vanskeligheder i forhold til deres aktuelle skoleplacering. Målsætninger er at give et tidsmæssigt afgrænset tilbud, mens det undersøges, om der eksempelvis er brug for et tilbud i Socialforvaltningens regi f.eks. i et dag- eller døgnbehandlingstilbud.

For at sikre fokus på, at elevens ophold i skolegruppen er et tidsmæssigt afgrænset periode, skal eleven revisiteres til tilbuddet hver tredje måned.

Heldagsklasser

Der er oprettet en heldagsklasserække i tilknytning til Kirsebærhavens Skole. Klasserækken er for elever fra områderne Kgs. Enghave/Vesterbro samt Valby.

Heldagsklasser kan etableres i samarbejde imellem områderne i BUF og de lokale Børnefamilieenheder i Socialforvaltningen, således at skolen forestår undervisningen og socialcentret varetager behandlingsdelen af indsatsen.

Det drejer sig om elever med så massive og vedvarende vanskeligheder, at de får større udbytte af undervisningen i en heldagsklasse.

Familiekursustilbud

Familiekursustilbuddene er et tilbud af 16 ugers varighed i henhold til Bekendtgørelse om Folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Målgruppen er elever, som har det svært i skolen, og hvor det vurderes, at eleven, via et ophold i familiekursustilbuddene, kan forblive i klassen, når der arbejdes ud fra et helhedssyn på barnet og som et fælles ansvar mellem hjemmet og skolen.

Elev og familie deltager 2-3 dage om ugen i kurset, og i de resterende dage er eleven i sin

hjemklasse.

Tilbuddet gives til elever, hvor vanskelighederne ikke kan ses isoleret, men bedst forstås i samspillet mellem eleven og dennes vigtige relationer. Tilbuddet er organiseret som et formiddags, eftermiddags eller heldagstilbud.

Private dagbehandlingstilbud og Socialforvaltningens døgninstitution med intern skole og dagbehandlingstilbud.

Der gives specialundervisning i dagbehandlingstilbud eller anbringelsessteder efter Lov om Folkeskolen § 20 stk. 5.

Placering i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder er en foranstaltning efter Lov om Social service, og kompetencen til denne opgave varetages af Socialforvaltningen. Børne- og Ungdomsforvaltningen skal give betalingstilsagn til undervisningsdelen.

Det er en forudsætning for visitationen, at der er indgået undervisningsoverenskomst mellem institutionen og Børne- og Ungdomsforvaltningen, og at der er udarbejdet retningslinjer for visitering.

Der er indgået undervisningsoverenskomster mellem Københavns Kommune og følgende institutioner:

Private Dagbehandlingstilbud:

Basen, Carl Nielsens Allé 15C 1. 2100 København Ø
Den Gule Flyver, Ryesgade 6, 2200 København N
Behandlingsskolerne, Ved Amagerbanen 33, 2300 København S
Isbryderen, Artillerivej 90, 4., 2300 København S
RoadRunner, Nørrebrogade 20, 1., 2200 København N
Skolen ved Gasværksvej, Vesterbrogade 137,2. gård 1620 København V
SkolenSputnik, Teglværksgade 37, 5., 2100 København Ø
Taga-Skolen, Søllerødgade 42, 1.th. 2200 København N

Socialforvaltningens døgninstitutionsskoler og dagbehandlingsskoler:

Emdrupgård, Emdrupvej 138, 2400 København NV
Arildsgård, Gadelandet 13, 2700 Brønshøj
Frederikshøj, Primulavej 2, 2720 Vanløse
Solbakken, Gl. Carlsbergvej 21, 2500 Valby

Socialforvaltningens døgninstitutionsskoler og dagbehandlingsskoler, hvor der er indgået

undervisningsoverenskomst med (beliggenhedskommunen):

Baunegård, Bavnestedet 201, 3500 Værløse (Furesø)

Donekrogen, Ivar Lykkesvej 3, 3630 Jægerspris (Frederikssund)

Jacob Michaelsens Minde, Aggershvile Allé 1, 2942 Skodsborg (Rudersdal)

Kastaniegården, Kastaniegårdsvej 30, 4760 Vordingborg (Vordingborg)

Kokkedal Behandlingshjem, Rungsted Strandvej 320 A, 2970 Rungsted (Hørsholm)

Skole- og Behandlingshjemmet Orøstrand -incl. afd. Viskinge, Stænget 6, 4300 Holbæk (Holbæk)

Solhjem (-KKFU), Hasselvej 2, 4690 Haslev (Fakse)

Spanager, Spanagervej 14, 4623 Ll. Skensved (Køge)

Tølløse Børne- og Ungdomspension, Kvarmløsevej 20, 4340 Tølløse (Holbæk)

Adashøj, Nærum Gadekær 1, 2850 Nærum (Rudersdal)

Yderligere er et antal børn og unge (ca. 120) placeret i døgninstitutioner, opholdssteder, kostskoler eller hos plejefamilier rundt om i landet. En del af disse modtager særlig undervisning i døgninstitutionernes interne skoler eller i private dagbehandlingstilbud

Tilbuddene henvender sig til forskellige aldersgrupper, men det samlede omfang dækker børnehaveklasse – 10. klasse

Tilbuddene er kendetegnede ved meget intensivt familiearbejde samt evt. inddragelse af psykolog og psykiater.

Undervisningen har karakter af specialundervisning og skal stå mål med hvad man almindeligvis opnår i folkeskolen. Undervisningen skal følge folkeskolens regler om f.eks. timetal, fagrække og afgangsprøver.

Københavns Kommune, Børne- og Ungdomsforvaltningen, fører undervisningstilsyn med skoler beliggende i Københavns Kommune, og med den overvejende del af Socialforvaltningens døgninstitutionsskoler og dagbehandlingsskoler beliggende udenfor Københavns Kommune. Dette sker på vegne af beliggenhedskommunen.

2. Elever med generelle indlæringsvanskeligheder.

Elever med generelle indlæringsvanskeligheder kan tilbydes undervisning på Engskolen, Frederiksgård Skole (specialskoler), samt i specialklasserækker på Dyvekeskolen og Kildevældskolen.

Omfang Børnehaveklasse. - 10. klasse.

Eleverne har komplekse og mangeartede problemer, som kendetegnes ved

- at de er fagligt svage i flere fag
- at indlæringen forløber langsomt
- at der er stor spredning med hensyn til intellektuel, følelsesmæssig, social og motorisk udvikling.

3. Elever med meget massive og vedholdende læse/stavevanskeligheder

Elever med meget massive og vedholdende læse/stavevanskeligheder kan tilbydes undervisning i specialklasserækker.

Omfang 4. klasse - 10. klasse.

Læseklasserækkerne er placeret på følgende skoler:

- Kirkebjerg Skole
- Lergravsparkens Skole
- Blågård Skole
- Lykkebo Skole

Eleven modtager primært sin undervisning i specialklassen, men det tilstræbes, at eleverne tilknyttes almenskolen i de fag som eleven magter af hensyn til den sociale og faglige udvikling. Og i det omfang det er muligt. Eleven visiteres fortløbende med henblik på at knytte sociale kontakter i alment systemet og udvikle sine potentialer efterhånden som læsestrategier udvikles og ikke hæmmer faglig udfoldelse.

4. Bevægelseshæmmede elever

Bevægelseshæmmede elever kan tilbydes undervisning på Friluftsskolen, som er en specialklasserække på Skolen ved Sundet.

Omfang børnehaveklasse - 10. klasse.

Elever med omfattende bevægelseshandicap og eventuelt andre tilknyttede vanskeligheder.

Klasserækkernes placering giver mulighed for inklusion, og dermed deltagelse i undervisningen i et eller flere fag på Skolen ved Sundet.

5. Elever med vidtgående specifikke indlæringsvanskeligheder.

Elever med vidtgående specifikke indlæringsvanskeligheder kan tilbydes vidtgående specialundervisning på Skolen i Charlottetgården eller i en særlig klasse på Tove Ditlevsens Skole.

Omfang Børnehaveklasse - 10. klasse.

Der tilbydes undervisning til elever med vidtgående specifikke indlæringsvanskeligheder, hvis intellektuelle potentiale vurderes at ligge indenfor normalområdet. Eleverne er typisk præget af komplekse problemstillinger. Eleverne har funktionsvanskeligheder i forhold til alder og intelligens inden for følgende områder: koncentration, perception, kognition, hukommelse, sprog og motorik.

Undervisningen kan variere og tager udgangspunkt i den enkelte elevs aktuelle forudsætninger.

6. Elever med vidtgående specifikke tale- og sprogvanskeligheder.

Elever med vidtgående tale- og sprogvanskeligheder kan tilbydes undervisning i specialklasserækken på Nyboder Skole.

Omfang børnehaveklasse - 5. klasse

Tilbuddet henvender sig til elever, hvis specifikke sprog- og talevanskeligheder er så omfattende, at elevens behov bedst kan tilgodeses i en specialklasse. Elevernes sproglige problemer er karakteriseret ved såvel impressive (sprogforståelse, auditiv, hukommelsesspændvidde og skelneevne) som ekspressive vanskeligheder (artikulation, fonologi, ordforråd, begreber, morfologi, syntaks og ordmobilisering).

Klasserækkernes placering giver mulighed for inklusion, og dermed deltagelse i almenundervisningen i et eller flere fag på Nyboder Skole.

7. Elever med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder.

Elever med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder tilbydes undervisning fra børnehaveklasse - 10. klasse på Strandparksskolen, Øresundsskolen, Skolen i Ryparken og Fensmarksskolen eller i en 2 årig periode i overgangsklassen på Frederiksgård Skole.

Undervisningen organiseres som både fagdelt og ikke fagdelt, idet der i den individuelle undervisningsplan og i planens gennemførelse er tale om vekselvirkning.

8. Elever med vidtgående hørevanskeligheder.

Elever med vidtgående hørevanskeligheder kan tilbydes undervisning på Skolen på Kastelsvej. Omfang børnehaveklasse - 10. klasse. Tilbuddet er landsdelsdækkende.

Tilbuddet er for døve og svært hørehæmmede/ci-implanterede elever hjemmehørende øst for Storebælt. Nogle elever har desuden et tillægshandicap som f.eks. svag begavelse, psykiske vanskeligheder og/eller fysiske handicap.

9. Elever med gennemgribende udviklingsforstyrrelser.

Elever med gennemgribende udviklingsforstyrrelser kan tilbydes undervisning på Frejaskolen, Skolen i Peder Vedels Gade, Skolen i Charlotttegården samt i en særlig gruppeordning på Sønderbro Skole og Lundehusskolen.

Omfang børnehaveklasse – 10.klasse.

Der tilbydes undervisning til elever med gennemgribende udviklingsforstyrrelser, hvis intellektuelle potentiale vurderes at ligge indenfor normalområdet. Der tilbydes undervisning gennem hele skoleforløbet. Eleverne undervises i aldersopdelte grupper, og undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger.

Det tilsigtes, at eleverne gives mulighed for inklusion, når dette er relevant, og dermed tilbydes deltagelse i almenundervisningen i et eller flere fag på kommunens distrikt skoler.